

A garabonciás diák¹

Megismerkedésük első évfordulóján, 1847. szeptember 8-án házasodott össze a két szerelmes: Petőfi Sándor és Szendrey Júlia. Frigyükből 1848. december 15-én Debrecenben világra jött Zoltán nevű gyermekük. Szendrey Ignác, amikor megtudta, hogy unokája született, tanyát, földbirtokot vett a családnak Debrecen határában. Júlia anyja is ott volt a cívisvárosban, de közte és veje között olyan heves jelenetek játszódtak le, hogy az anyós hamarosan hazatért. Petőfi közben parancsnokaival és Mészáros Lázár hadügyminiszterrel is konfliktusba keveredett. 1849 februárjában lemondott tiszti rangjáról, elvesztette századosi fizetését. Ebben a zavaros helyzetben Arany Jánosék magukhoz vették a fiatal anyát és gyermekét.

Petőfi eltűnése után, 1850 júliusában az özvegy férjhez ment Horváth Árpád egyetemi tanárhoz. Zoltán szeretetteljes, őszinte, meleg otthonban nevelkedett. 1858 őszén írták be a pesti piarista gimnázium első osztályába. A Magyar Tudományos Akadémia ezerforintos nagydíját Petőfi Sándor összes költeményeinek ítéltek oda. A pénzt Zoltán örökölte. Nevelőapja azt tartotta tisztességesnek, hogy gondnokot nevezzenek ki a fiú mellé, aki a vagyonára ügyel. Így lett Petőfi fiának a gyámja a költő öccse, Petrovics István.

Garabonciás diák

Zoltánnal a gondok a gimnázium felső osztályaiban kezdődtek. Magántanulóként jól vizsgázott, de amint az iskola rendes tanulója lett, romlottak az eredményei. 1864-ben otthagyta az iskolát, és nagybátyja birtokára ment gazdasági gyakornoknak. Hosszas unszolás után a sarvasi gimnázium tanulójaként magánvizsgát tett. Minden tantárgyból kitűnő eredményt ért el. Sajnos, a könnyelműségre hajlamos ifjú hamar beleunt a tanulásba. Rendszeresen mulatozott Hetényi István vándorszínésszel. A tivornyzás sokba került, így elítették Zoltán apanázsát², mindenét zálogba tették, amit csak lehetett. Szorult helyzetéből gyámja mentette ki, aki rendezte az adósságait. „Hálából” Zoltán megszökött Szarvasról. A következő állomás a nagykőrösi gimnázium volt, ahol nagyon gyenge bizonyítványt kapott, emellett felrótták hanyagságát és laza erkölcsét is. Az érettségire már a szegedi piarista főgimnáziumban készült. Hamarosan azonban itt is korhely cimborákra akadt, akikkel a kocsmákat járta. Közben megfázott, súlyos beteg lett. Nagybátyja sokadik alkalommal rendezte kifizetetlen számláit, de magatartása miatt a gimnáziumból eltanácsolták.

A nagyapjához került, ahonnan hamarosan megszökött, és harmincforintos fizetésért – édesapja nyomdokait követve – beállt segédszínésznek a debreceni színházhoz. 1868 áprilisában állítólag szerelmi ügyei miatt vette nyakába az országot, és afféle garabonciás diákként kóborolt. A nélkülözések miatt sokat betegeskedett. 1869 tavaszán Petrovics István nem vállalta tovább a gyám szerepét. Négy év alatt ezeregyszáz forintot költött Zoltánra. Az új gyám lakást szerzett Pesten a fiúnak, pénzt viszont nem adott neki. Szanatóriumba küldte, de a gyógyulásból nem lett semmi, mivel nem változtatott életmódján. Bécsben egy orosz herceggel dorbézolt. Egy szál ruhában tért vissza Pestre.

Szállásadója értesítette a rokonokat, hogy Zoltán nagybeteg. 1870. november 5-én halt meg. Hátramaradt vagyonát – 234 forint 40 krajcárt – szegény sorsú, jó magaviseletű, tehetséges tanulók megsegítésére fordították.

(Kiss György Mihály nyomán)

¹ garabonciás diák: vándordiák, aki a néphit szerint vihart tud támasztani, ha valahol megharagítják, nem fogadják étellel-itallal

² apanázs: rendszeresen juttatott pénzsegély

1. Kire utal a címben szereplő *garabonciás* diák elnevezés? 2

2. Gyűjtsd ki Petőfi Zoltán adatait!

Születési helye: _____ Születési ideje: _____

Anyja neve: _____ Apja neve: _____

Nevelőapja: _____ Gyámja 1869-ig: _____

Halálának helye: _____ Halálának időpontja: _____ 8

3. Jellemezd néhány mondatban az olvasottak alapján Zoltán nevelőapját!

5

4. Határozd meg, hány éves volt Petőfi Zoltán, amikor az alábbi események történtek!

Gazdasági gyakornoknak állt nagybátyja birtokára: _____

Garabonciás diákként kóborolt az országban: _____

Meghalt: _____

3

5. Írd le, milyen események fűződnek a következő helységekhez Petőfi Zoltán életében!

Debrecen: _____

Nagykőrös: _____

Pest: _____

Szarvas: _____

Szeged: _____

7

6. Készítsd el a szöveg vázlatát!

1. _____ 4. _____

2. _____ 5. _____

3. _____

5

7. Fejtsd ki röviden, igaz-e Petőfi Zoltánra az ismert közmondás: Nem esik messze az alma a fájától!

5

Összesen: 35 5